

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 27 september 2007

MEDITATIE

Gods troetelkind

Geliefde lezer(es), er staan zaken in Gods Woord beschreven die wij nooit klein zullen kunnen krijgen, die we ook nooit zullen kunnen begrijpen, maar die we alleen maar kunnen bewonderen. Zo'n woord is het woord van onze overdenking.

Wanneer er gestaan zou hebben; is niet Christus Mij een dierbare zoon, is Hij Mij niet een troetelkind, dat zouden we hebben verstaan en hebben kunnen verklaren. Immers Christus heeft altijd de Vader verheerlijkt en altijd de wil van Zijn Vader volbracht. Maar nu staat er Efraim.

Wie was Efraim? Dat was de tweede zoon van Jozef en Asnath, de dochter van Potifera, de overste van On. Bij de geboorte van dit kind heeft Jozef hem de naam Efraim gegeven, want zo zei hij; God heeft mij doen wassen, dat wil zeggen groeien, in het land mijner verdrukking. Jozef wilde dus in de naamgeving van zijn zoon tot uitdrukking brengen hoe goed de Heere voor hem geweest was in het land der verdrukking. Letterlijk betekent Efraim: dubbele vrucht.

Is niet Efraim Mij een dierbare zoon, is hij Mij niet een troetelkind?

Jeremia 31 : 20 a

Niet alleen met zijn vader Jozef maar ook met Efraim heeft de Heere bijzondere wegen gehouden. Toen vader Jakob gevoelde dat zijn levens-einde naderde riep hij Jozef en zijn zonen bij zich om hen te zegenen. En dan ontvangt Efraim, tegen het gebruik in, de eerstgeboortezegen. Dat was geen werk van Jakob zelf, maar de Heilige Geest bestuurde de handen van Jakob en door diezelfde Geest heeft hij gesproken: Efraim zal een volle menigte van volken worden. Dus Efraim werd gezet vóór Manasse. Dat was alleen maar genade, immers Efraim was niet beter dan Manasse. Daarom hebben we in het eerst gezegd: Er staan zaken in de Bijbel beschreven die we nooit zullen kunnen begrijpen, alleen maar bewonderen.

Het woord dat vader Jakob, gedreven door Gods Geest, heeft gesproken is waarheid geworden. De stam van Efraim is de grootste geworden van de tien stammen van het noordelijke rijk van Israël. Het was zelfs zo dat de tien stammen van het noordelijke rijk naar die ene naam Efraim werden genoemd. Dus uitermate verhoogd.

Maar wat kwam er ook openbaar? Dat de naam Efraim een diepere betekenis had dan zijn vader Jozef bij zijn geboorte heeft bedoeld. Dubbele vrucht. Jozef bedoelde te zeggen een dubbele zegen van de Heere heb ik ontvangen. En dat was zo waar. Dat was ook zo waar in het leven van Efraim. Maar dubbele vrucht kan ook betekenen; twee soorten vruchten. En dat was bij Efraim de grote werkelijkheid. De begenadigde Efraim bracht stinkende vruchten voort. Hoe groot waren de zonden die door Efraim werden bedreven.

Twee soorten vruchten; De vrucht des Heeren en de vrucht van Efraim. Och, geldt het niet van al Gods kinderen, van al degenen in wier leven de Heere dat onbegrijpelijke wonder wil verheerlijken van Zijn genade? Dubbele vrucht. De apostel Paulus spreekt ervan: Het vlees begeert tegen de Geest. In één mens, twee vruchten. Zonde en genade, vlees en Geest. Hoe tegenstrijdig toch. Daarom het leven van de Kerk is een strijd. Een strijd tussen het slangenzaad en het vrouwenzaad.

Wat is de inhoud van die strijd? Paulus drukt het zo schoon uit: het goede dat ik wil dat doe ik niet maar het kwade dat ik niet wil, dat doe ik. Het nieuwe leven dat uit God geboren is, dat wil leven zoals God dat van ons vraagt, maar door het eigen bestaan is het er dikwijls zover vanaf. Dus de Heere kon niet van Efraim zeggen dat hij een dierbare zoon was omdat Efraim getrouw wandelde in de weg des Heeren. Nee, beslist niet. Wanneer het daarvan af had moeten hangen was Efraim afgesneden geworden van voor Gods Aangezicht.

Inhoud

- 1 Gods troetelkind
- 2 Momentopnamen van de Generale Synode 2007 (1)
- 4 De plaats van de kerk ten opzichte van het wereldlijk recht (6)
- 5 Commissie moderne media: Website op zondag open
- 7 Kuis en kies (2)
- 9 Kerknieuws
- 9 Berichten
- 10 Kerkdiensten

85e jaargang

Nr. 51

Maar toch een dierbare zoon. Waar kwam dat in uit?

Wat deed de Heere in het leven van Efraim? Wel Hij tuchtigde hem vanwege zijn zonden. Hij liet Efraim niet eindeloos doorgaan op zijn afke-
rige wegen. Maar de Heere kwam hem tegen. Waarom? Omdat Hij lust aan Efraim had. Omdat God Efraim liefhad. Och die tuchting was voor Efraim wel een bitter medicijn. We lezen daarvan in vers 18: Ik heb wel gehoord dat zich Efraim beklaagt zeggende: Gij hebt mij getuchtigd, en ik ben getuchtigd geworden als een ongewend kalf. Het viel dus niet altijd mee voor Efraim, maar gelukkig mocht het medicijn, wat God hem toediende, helpen. Het was een Vaderlijke kastijding. Wat was de vrucht? Zekerlijk, nadat ik bekeerd

ben heb ik berouw gehad en nadat ik mijzelf ben bekend gemaakt, heb ik op de heup geklopt; Ik ben beschaamd en schaamrood geworden omdat ik de smaadheid mijner jeugd heb gedragen.

God bracht Efraim op de plaats waar Hij hem hebben wilde. Op die plaats heeft Efraim Gods genade in Christus mogen ervaren. Hoe groot, hoe onbevattelijk toch. En dat alléén omdat Gods Troetelkind, Die was spelende voor Zijn Aangezicht, Zichzelf heeft willen overgeven tot in de smartelijke, smadelijke en vervloekte dood des kruises.

De Heere verheerlijkte die genade in ons aller hart tot roem van Zijn Naam en tot zaligheid van onze ziel.

Veen,

ds. P. Melis

januari 2008 een aanbeveling te doen voor een nieuwe vergaderplaats.

Samenstelling en bevoegdheid

De Generale Synode is de breedste vergadering van het kerkverband die wij kennen. Twintig predikanten en twintig ouderlingen vertegenwoordigen via getrapte verkiezingen de plaatselijke gemeenten. Op de vergaderingen van deze synode worden de rapporten besproken van de verschillende deputaatschappen en commissies. Zij zijn belast met de uitvoering van taken die door de plaatselijke gemeenten via de classes en de particuliere synoden aan de Generale Synode via zijn opgedragen. Ze hebben in eerste instantie de vorm van een instructie van een particuliere synode. De bespreking van een dergelijke instructie kan voor een generale synode aanleiding zijn om een deputaatschap of commissie in te stellen.

We denken dan aan de theologische vorming van de studenten, aan de arbeid ten behoeve van de zending, aan het werk van een deputaatschap als bijzondere noden, algemene kerkelijke zaken en de emerituskas. Commissies zijn in tegenstelling met deputaatschappen belast met taken op korte termijn. Deze keer zijn er rapporten van de commissies voor Kerkelijke Eenheid en Verscheidenheid, Moderne Media, Huwelijk, Herdenking Vereniging 1907 en Onderwijs.

Op vrijwel elke synode dient nog een andere categorie zaken, die plaatse-

Momentopnamen van de Generale Synode 2007

Op woensdag 12 september 2007 kwam de Generale Synode van de Gereformeerde Gemeenten bijeen. Voor de laatste keer wordt de vergadering gehouden in de bekende Westerkerk aan de Catharijnekade te Utrecht. Dat is niet het gevolg van de bekende en zeer gewaardeerde gast-vrije inzet van de Utrechtse kerken-

raad en gemeente voor de landelijke vergadering van de gemeenten. De bereikbaarheid van het kerkgebouw in het hart van Utrecht en de hoge parkeerkosten hebben de synode van 2004 tot het genoemde besluit gebracht. Het moderamen van de nieuwe synode kreeg de opdracht om voor de vervolgzitting van 30 en 31

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers aan:
ds. A. Moerkerken, Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263
e-mail: moerkerken@kliksafe.nl

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.

Boeken ter recensie en meditaties aan:
ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136,
3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:
Uiterlijk **woensdag 17.00 uur** vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:
Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisoehof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718,
e-mail: saambinder-adv@kliksafe.nl
Postbankno. 256686 t.n.v. de administratie van De Saambinder.

Advertenties € 0,60 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** in het bezit van de administratie te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen 9 uur**.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:
Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 11,- per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 22,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 108,-; USA \$ 93,-

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:
Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

De redactie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor de inhoud van: de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

lijk niet kon worden opgelost, omdat een gemeentelid bezwaar maakte tegen een beslissing van de kerkenraad. Als dergelijke zaken evenmin kunnen worden afgerond op het niveau van classis en particuliere synode, komen ze uiteindelijk op de agenda van de generale synode. Deze zogenaamde appelzaken berusten op artikel 31 van de Dordtse Kerkenorde.

Een generale synode buigt zich dus uitsluitend over onderwerpen die door de plaatselijke gemeenten via de tussenschakels van classis en particuliere synode - de zogenaamde kerkelijke weg - op de agenda van de synode zijn geplaatst. Omdat in het gereformeerde kerkrecht de plaatselijke gemeente centraal staat, is het niet mogelijk dat een generale synode op eigen initiatief allerlei zaken aan de orde stelt.

'Uw werk, o HEERE, behoud dat in het leven'

De vergadering van de Generale Synode werd voorafgegaan door een bidstond, die mede in het teken stond van het honderdjarig bestaan van de Gereformeerde Gemeenten. Aanvankelijk was het de bedoeling dat deze bidstond zou worden gehouden op de historische grond van het kerkgebouw aan de Boezemsingel te Rotterdam-C. Daar werden immers door de Algemene Vergadering van het nieuwe kerkverband op 9 en 10 oktober 1907 de *'Bepalingen betreffende de openbaring van de institutaire eenheid der kerke Christi'* aanvaard. De kerkenraad van 's Gravenpolder, de roepende kerk voor deze synode, nam echter na ingewonnen advies het besluit de kerkdienst te verplaatsen naar de Bethelkerk van de Gereformeerde Gemeente te Ridderkerk. Dit bleek een juiste beslissing te zijn. Er bestond een bijzondere belangstelling voor deze dienst. Het kerkgebouw, dat 1250 zitplaatsen telt, was bijna tot de laatste plaats bezet. Het sterk verkleinde kerkgebouw aan de Boezemsingel had deze schare niet volledig kunnen herbergen.

Ds. J.J. van Ekeveld, preses van de vorige generale synode (2004) ging voor in de bidstond. De tekst voor de prediking was Habakuk 3:2: 'HEERE, als ik Uw rede gehoord heb, heb ik gevreesd; Uw werk, o HEERE, behoud dat in het leven, in het midden der jaren, maak het bekend in het midden der jaren; in den toorn gedenk des ontfermens.' Het thema

van de prediking luidde: *'Een bede om de instandhouding van Gods werk. Die bede wordt uitgesproken: 1. Met een kinderlijke vreze voor het Woord Gods, 2. Met een diepe zorg om het werk Gods, 3. Met een hartelijk beroep op de ontferming Gods.'*

De predikant memoreerde in zijn inleiding dat op 5 juni 1907 te Middelburg de vereniging tot stand kwam van de 'Gereformeerde Gemeenten in navolging van ds. L.G.C. Ledeboer' en de 'Vereenigde Gereformeerde Gemeenten onder 't kruis. Op die dag gaven de afgevaardigden van de Ledeboeriaanse gemeenten en de Kruisgemeenten elkaar de broederhand als teken van de bereikte eenheid. Er is echter geen enkele reden voor de Gereformeerde Gemeenten van vandaag voor triomfantalisme. We leven in een verbro-

Het gaat om een openbaring van de Kerk van Christus en niet om dé openbaring daarvan.

ken kerk. De Vereniging van 1907 leidde tot een nieuwe scheur, waaruit de Oud Gereformeerde Gemeenten voortkwamen. In 1953 had een ingrijpende scheuring plaats die ons aan moet klagen. We mogen geloven dat de Gereformeerde Gemeenten 'een deeltje van Christus' lichaam zijn', zoals ds. N.H. Beversluis in 1907 zei. Het gaat om een openbaring van de Kerk van Christus en niet om dé openbaring daarvan. We hebben echter veel te weinig heimwee naar Gods kinderen van wie we door kerkmuren gescheiden zijn. In ons valt niets te roemen. De gemeenten bestaan nog. Dat is alleen vrucht van Gods werk, die in Christus zondaren aanziet en Zijn kerk bouwt. Wie de indringende preek van ds. van Ekeveld wil lezen, kan die binnen enkele weken geheel terugvinden in het jubileumboek *'Herdenk de trouw'* dat op zaterdag 6 oktober 2007 te Dordrecht zal worden gepresenteerd.

De afgevaardigden van buitenlandse kerken

Op woensdagmorgen 12 oktober werd de Generale Synode op de gebruikelijke wijze geopend door ds. C.J. Meeuse namens de roepende kerk te 's Gravenpolder. Hij heette allereerst de afgevaardigden van de zusterkerken welkom. Het betrof ds.

P. van Ruitenburg uit Chilliwack, die de zusterkerken (NRC) in de Verenigde Staten en Canada vertegenwoordigde. De Gereja Jemaat Protestant di Indonesia (GJPI) op Papua was vertegenwoordigd door ds. Malchus Nekwek en ouderling Hogfan Nekwek. Deze ouderling is bij de ouderen onder ons ook bekend als 'Kokpan'. Hij was in 1969 de eerste bekeerling die op ons zendingsterrein in Papua werd gedoopt. De afvaardiging van de eveneens zelfstandige Nigeria Reformed Church in het Izi-gebied in Nigeria bestond uit ds. Nicodemus Ude en ds. Moses Ewogu. Een woord van hartelijk welkom was er ook voor ds. A.T. Vergunst, die op initiatief van de vorige synode was uitgenodigd om deze synode bij te wonen, gelet op zijn eenzame positie als predikant van de gemeente van Carterton in Nieuw-Zeeland, die geacht wordt onder onze gemeenten te vallen. Vervolgens riep de tijdelijk preses de afgevaardigden naar de synode en de belangstellenden een hartelijk welkom toe.

'Zijt met de ootmoedigheid bekleed'

Ds. Meeuse vroeg in zijn openingswoord de aandacht van de vergadering voor 1 Petrus 5:5b: 'Zijt met de ootmoedigheid bekleed; want God wederstaat de hovaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade'. De apostel wijst in deze tekst op het grootste goed, dat hier gekend kan worden: de genade van Christus. God sluit arme zondaren in de prediking van Woord in, alleen om het werk van de Zaligmaker. Daardoor is er eer voor God. Voor wie is deze genade? Voor de nederigen. Wie durft zichzelf daarbij insluiten, want van nature zijn we hovaardigen. Het is de Geest van Christus Die de hoogmoed verbreekt en een verbroken hart geeft. Sommige mensen schijnen ootmoedig. Maar het is slechts schijn. Het zijn wolven in schaapsklederen. Ze vergeten God en Zijn eer. Ze hebben geen oog voor de nood van hun medemens. Gods werk komt echter openbaar in het dragen van het kled van de ootmoed. Daar versiert de Heere Zijn kinderen mee. Ootmoed is geen zwakheid. Het is geen meewaaien met alle winden. We kunnen voor ootmoedigheid ook zachtmoedigheid lezen. Als die genade het hart bezet, gaat het ons niet meer om het zoeken van troost door ijdele eer. We achten de ander uitnemender dan

onzelf. Hoe komt een zondaar aan deze ootmoed? De tekst zegt dat God een zondaar daarmee bekleedt. Onder dat kleed verstikt en sterft de hoogmoed. Deze ootmoed is alleen te verkrijgen bij Christus Die gezegd heeft: Leer van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart.. Wie bij Hem in de leer komt, sterft aan zijn eigen kunnen en eigen krachten. Dat is niet anders dan de vrucht van de bediening uit Christus. Welke plaats behoren wij in deze vergadering in te nemen? Zijt met de ootmoedigheid bekleed. De Heere versiere ons allen daarmee.

Lastbrieven en moderamen

Na dit openingswoord vroeg de vaststelling van de wettigheid van de vergadering de aandacht. De afgevaardigden antwoordden allen met 'ja' als hun naam werd voorgelezen van de lastbrief, die door ieders Particuliere Synode was verstrekt. Ouderling B. Both te Melissant werd wegens een ziekenhuisopname vervangen door diens secundus: ouderling J. A. Kardux te Dirksland. Daarna vond de stemming voor het moderamen plaats, dat als volgt werd samengesteld:

- Ds. J.J. van Ekeveld te Zeist,

- 1° preses
- Ds. P. Mulder te Krimpen aan den IJssel, 2° preses
- Ds. W. Silfhout te Capelle a/d IJssel, 1° scriba
- Oud. J.T. van den Berg te Nunspeet, 2° scriba
- Ds. M. Golverdingen te Boskoop, 3° scriba
- Oud. G. de Boef, Dorpsweg 5 te Poederloijen, 1° quaestor
- Oud. S. Boogaard te 's-Gravenpolder, 2° quaestor.

Met het leiding geven aan de verkiezing van het moderamen eindigde de taak van de roepende kerk. Ds. Meeuse droeg de leiding over aan ds. J.J. van Ekeveld. Deze onderstreepte met een enkel woord hoe zeer het moderamen en de vergadering de bediening uit Christus nodig heeft. Door Zijn genade alleen kan het kleed van de ootmoed ons deel zijn. Tevens merkte hij op dat de vergadering precies hetzelfde moderamen had gekozen als in 2004. Hij dankte de vergadering voor het in het moderamen gestelde vertrouwen. Daarna volgde de afsluiting van het eerste deel van de morgenvergadering met een koffiepauze.

Boskoop,

ds. M. Golverdingen

tussen de verschillende organen en onderdelen van een kerkgenootschap. De regeling van dergelijke verhoudingen in het eigen statuut van een kerkgenootschap wordt veelal in hoge mate bepaald door aspecten van leerstellig karakter die vaak eeuwenlange ontwikkeling hebben doorgemaakt. Het resultaat daarvan doet zich vaak voor als een voorleken moeilijk te doorgronden weefsel waarin die verhoudingen op subtiele wijze zijn vervlochten. Het in dergelijke verhoudingen oordelen met toepassing van regelen van burgerlijk recht houdt licht het gevaar in zich, dat daarbij tevens wordt ingegrepen in en een oordeel wordt gegeven over de leerstellingen die aan het eigen statuut van het kerkgenootschap ten grondslag hebben gelegen."

In een geschil tussen dezelfde partijen, maar dan over een tuchtmaatregel en in het bijzonder over de wijze van bekendmaking daarvan overwoog de president van de Rechtbank 's-Hertogenbosch op 22 oktober 1990 (KG 1992, 96) "Bij de beoordeling van hetgeen maatschappelijk betamelijk is dient rekening te worden gehouden met het feit dat partijen deel uitmaken van een specifiek onderdeel van de Nederlandse samenleving, dat eigen regels kent. In deze gemeenschap is de wijze van bekendmaken van een beslissing als de onderhavige door de kerk volkomen aanvaard, immers kerkrechtelijk gebruik."

Zorgvuldigheid

Zorgvuldigheid is een uiterst belangrijk beginsel. Vooral ook in het kerkelijk leven zal op een zorgvuldige wijze met ambtsdragers en gemeenteleden moeten worden omgegaan. Dat moet op een voorzichtige, accurate en nette wijze gebeuren. Dat ook in een kerkelijke rechtsgang gekeken wordt naar de vraag of dit beginsel in acht is genomen, is voluit gerechtvaardigd. Dat valt ook onder het: met orde en stichting. Ook de rechter toetst daaraan. Om tot het oordeel te komen dat hij zich terughoudend moet opstellen als het gaat om een kerkelijk geschil, zal hij nagaan of de vereiste zorgvuldigheid is betracht. Als dat niet het geval is, zal de rechter geneigd zijn toch tot een oordeel in de zaak zelf te komen. We noemen dat de marginale toetsing van de rechter. De zorgvuldigheid is daarbij dus een zeer belangrijk beginsel. Niet alleen de eigen regels van de kerk zijn

6

De plaats van de kerk ten opzichte van het wereldlijk recht

Om te voorkomen dat de burgerlijke rechter zich bemoeit met kerkelijke zaken, is het nodig dat de kerk zelf haar zaken op orde heeft. De kerk moet duidelijk zijn in wat zij zelf tot haar statuut rekent. Waar baseert de kerk zich op bij het nemen van bepaalde besluiten?

Statuut

Het interne recht van de kerk vormt uitdrukkelijk toetsingskader voor de burgerlijke rechter. De eigen aard daarvan is van wezenlijke betekenis, zelfs als het gaat om materiële geschillen (die betrekking hebben op geld of goederen) waarvoor het burgerlijk recht eigen rechtsregels kent. In een arrest van 14 juni 1991 (NJ 1992, 173) deed de Hoge Raad uitspraak in een geschil tussen ds. Kruis

en de Christelijke Gereformeerde Kerk te 's-Hertogenbosch. Een voorname punt in dit geschil betrof de vraag over de verhouding tussen het arbeidsrecht in het Burgerlijk Wetboek en het eigen statuut van de kerk. Ds. Kruis wilde de verhouding tussen hem en de kerkenraad beschouwd hebben als een arbeids-overeenkomst naar burgerlijk recht. De Hoge Raad bevestigde de opvatting van de Rechtbank Den Bosch, die op dit punt het volgende had overwogen: "De rechtbank stelt voorop dat de beginselen van vrijheid van godsdienst en scheiding van Kerk en Staat met zich medebrengen dat uiterste terughoudendheid geboden is bij het toepasselijk verklaren van regelen van materieel burgerlijk recht op de rechtsverhoudingen

daarbij van belang, maar ook de positie van degene op wie die regels in een concreet geval worden toegepast. Dat moest ook die predikant ondervinden die door een gemeentelid in kort geding voor de president van de Rechtbank Arnhem werd gedagvaard over uitlatingen die hij in de eredienst had gedaan en die door een (ex-) kerklid als grievend waren opgevat. De president achtte zich bevoegd deze klacht te toetsen aan de criteria voor onrechtmatige daad. Bij de beantwoording van de vraag of daarvan inderdaad sprake is, moet wel de relatie van de betrokkene tot de kerk in acht worden genomen. Als die band van

Het interne recht van de kerk vormt uitdrukkelijk toetsingskader voor de burgerlijke rechter.

betrokkene met de kerkelijke gemeente nog relatief sterk is, moet hij zich meer inbreuk op zijn persoonlijke levenssfeer laten welgevallen. Als die band minder of geheel afwezig is, dan hoeft hij zich minder of geen inbreuk van de kerk op zijn persoonlijke levenssfeer laten welgevallen. In het onderhavige geval constateerde de rechter dat de band van de betrokkene met de gemeente nog betrekkelijk sterk was. Hij zou zich dus de uitlatingen van de predikant moeten laten welgevallen. Dat zou dus moeten leiden tot vrijpraak voor de kerkenraad, maar daarbij moet wel de nodige zorgvuldigheid in acht worden genomen. Door de uitlatingen van de predikant was een te negatief beeld van betrokkene ontstaan. Daarom werd de kerkenraad toch veroordeeld. Nu echter over de eigen opvatting van betrokkene over zijn breuk met de kerkelijke gemeente geen melding was gemaakt, was bij de kerkgangers een te negatief beeld van eiser ontstaan.

Beroep op burgerlijke rechter

Hoe is het te verklaren dat in het laatste decennium steeds meer een beroep op de burgerlijke rechter wordt gedaan bij kerkelijke geschillen dan vóór die tijd? Gelukkig is dit binnen onze gemeenten (nog) niet het geval geweest, maar in het geheel van de Gereformeerde Gezindte en ook in evangelische

kringen is deze tendens wel op te merken. Als we de jurisprudentie (vaste rechtspraak) van de burgerlijke rechter aangaande kerkelijke geschillen van vroeger tijd nagaan, dan heeft die in de meeste gevallen betrekking op vermogensrechtelijke zaken (o.a. de toewijzing van een kerkgebouw bij kerkscheuring). Denk aan alle processen die hebben plaatsgevonden rond de vorming van de PKN, processen voor de burgerlijke rechter over bezit en naam. Een aantal van die processen loopt nog. Thans wendt men zich zelfs over tuchtzaken gemakkelijk tot de burgerlijke rechter. Terwijl dat toch bij uitstek een zaak is die tot de eigen interne bevoegdheid van de kerk behoort en waaraan gemeenteleden zich bij de het doen van openbare belijdenis des geloofs hebben verbonden zich te onderwerpen. Wanneer tuchtmaatregelen moeten

worden toegepast, blijkt men die belofte dikwijls vergeten te zijn, althans er weinig of geen waarde meer aan toe te kennen. De afnemende gezagsverhoudingen, zoals die zich alom in de samenleving openbaren, hebben ook op het gezag ten opzichte van de ambten in de kerk een negatieve invloed. Dat leidt er toe dat, zoals we eerder reeds opmerkten, de ambtsdragers meer worden gezien als bestuurders van een vereniging dan als dragers van gezag dat hen door Christus als de Koning van de kerk is gegeven. Daarbij komt dat men het medische karakter van de kerkelijke tucht miskent en geneigd is dat te vereenzelvigen met de wereldlijke straf, die gebaseerd is op het principe van de vergelding.
(slot volgt)

Capelle aan den IJssel, ds. W. Silfhout

COMMISSIE MODERNE MEDIA

Website op zondag open?

Een lezeres legt de vraag voor hoe het openstellen van een website op zondag zich verhoudt tot het vierde gebod. Zouden niet alle ondernemers en instanties die een website hebben, deze op zondag moeten sluiten? De vraag zou kunnen worden uitgebreid met bijvoorbeeld het aanbieden van tweedehands spullen op websites als www.marktplaats.nl. Artikelen die hier worden aangeboden, worden immers niet alleen op doordeweekse dagen bekeken, maar ook op zondag. Als een huis via een makelaar in de verkoop staat, is deze via websites als www.funda.nl zeven dagen per week op het World Wide Web te bezichtigen. Hoe moeten we hier tegenover staan? In dit artikel proberen we hiervoor een aantal handreikingen te doen.

Geheiligd

Al in de staat der rechtheid heeft God 'de zevende dag gezegend, en die geheiligd, omdat Hij op denzelfden gerust heeft van al Zijn werk, hetwelk God geschapen had om te volmaken' (Gen. 2:3). Calvijn merkt hierbij op: 'Altoos moet het doel in 't oog worden gehouden; want God beval maar niet

eenvoudig dat de mens op elke zevende dag niets zou doen, alsof Hij behagen schiep in ledigheid, maar opdat hij, van alle andere zorgen ontslagen, vrijer zijn geest tot de Schepper der wereld zou opheffen. Kortom, een heilige roeping, die de mensen aan de beslommingen der wereld ontrukkt, en hen geheel aan God toewijdt'. Op de Sinaï klinkt het opnieuw: 'Gedenk de sabbatdag, dat gij dien heiligt ...'. God gebiedt het heiligen van de sabbatdag, dus het afzonderen van deze dag tot Zijn dienst. Onze gedachten, woorden en daden zullen exclusief gericht zijn op Zijn liefdedienst, met uitsluiting van al het andere: '... dan zult gij geen werk doen ...'. Wie zal, in het licht van dit gebod, zijn hand in zijn boezem steken, en hem er niet geheel melaats uithalen? Als we er ons rekenschap van geven met welk doel de HEERE de sabbat instelde, dan is er gewoon geen tijd, gelegenheid en – als we in die dingen enig vermaak hebben – ook geen genegenheid om op zondag de computer aan te zetten, de internet-browser te starten, en websites te bezoeken.

Bijbelstudie?

Maar als de computer dan aangezet wordt om een bijbelstudie-programma te gebruiken, of om op internet te zoeken naar geschriften van oudvaders of andere theologen, of om via MSN met vrienden van gedachten te wisselen over de preek, zou dat dan geen goede besteding van de zondag zijn? Laten we Calvijn nog eens herhalen: *'... een heilige roeping, die de mensen aan de beslommeringen der wereld ontrukkt, en hen geheel aan God toewijdt'*. Wie zijn PC aanzet, zit in de regel direct middenin de beslommeringen en de gemakkelikheden van de wereld. Veelal rapporteert de computer ons meteen het aantal ongelezen emails. Het icoontje van het bijbelprogramma staat op het bureaublad mogelijk tussen die van een computerspelletje en die van het elektronisch bankieren in. Wie zijn internet-browser start, is vaak meteen op de hoogte van het laatste nieuws, eventueel aangevuld met wat reclameboodschappen. Kortom, op de computer, en zeker op internet, is het vrijwel niet mogelijk te

De verantwoordelijkheid voor het gebruik ervan op zondag ligt voor degene die er op deze dag misbruik van maakt.

ontkomen aan 'de beslommeringen der wereld'. Daarom is het goed om op zondag de computer uit te laten staan en voor bijbelstudie en meditatie maar gewoon een boek ter hand te nemen, en met onze huisgenoten (als we die hebben ...) over de preek na te praten.

Verantwoordelijkheid

De vraagstelling boven dit artikel gaat echter niet in de eerste plaats over ons eigen computergebruik op zondag, maar over de vraag of organisaties hun website al dan niet op zondag moeten sluiten, en of particulieren gebruik kunnen maken van internet-diensten die ook op zondag beschikbaar zijn. Dat is een andere kwestie. Het behoeft geen betoog dat we de dag des Heeren niet gebruiken om actief informatie aan te bieden. We delen dan geen folders van ons bedrijf uit en we laten dat ook ons personeel niet doen. Ook onze stand op een vakbeurs blijft deze dag onbemand. De strekking van het vierde gebod beperkt zich immers niet tot

wat wij zelf doen en nalaten, maar richt zich ook op activiteiten van degenen voor wie we verantwoordelijkheid dragen: *'... gij, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienst-knecht, noch uw dienstmaagd ...'*. Het strekt zich zelfs uit tot ons vee, dat immers zonder menselijke bemoeienis niet werken kan, en tot de (niet-Joodse) vreemdeling binnen de poorten. Maar als iemand op zondag informatie tot zich neemt die op onze website staat, of als iemand op deze dag via onze website een vraag stelt, een product bestelt, of een brochure opvraagt of iets dergelijks, dragen wij daar dan ook verantwoordelijkheid voor? Mogelijk kan een eenvoudige vergelijking hierover wat meer duidelijkheid geven.

Folder

Zojuist is het voorbeeld gebruikt van het uitdelen van foldermateriaal. Iedereen kan de informatie uit de door de week bezorgde folder ongehinderd op zondag bekijken. Als de folder een bestelbon bevat, kunnen op zondag artikelen worden besteld. Via het emailadres dat in de folder staat, kunnen op zondag vragen worden gesteld, enzovoort. Deze activiteiten zijn zonder meer strijdig met het vierde gebod, en degene die zich hiermee bezig houdt, zondigt tegen God. Maar we kunnen dit niet tot de verantwoordelijkheid van de aanbieder van de folder rekenen. Een folder is naar zijn aard zeven dagen per week te gebruiken. De verantwoordelijkheid voor het gebruik ervan op zondag ligt voor degene die er op deze dag misbruik van maakt.

Vakbeurs

Verder is het voorbeeld aangehaald van een vakbeurs, die ook op zondag is geopend. Voor veel ondernemers is dat helaas geen onbekend verschijnsel. Op zondag is de stand weliswaar niet bemand, maar wel zichtbaar. Zo draagt de stand ook dan bij aan de naamsbekendheid van het bedrijf dat de stand heeft ingericht. Wie op deze dag de beurs bezoekt, en dus ook attent gemaakt wordt op de producten en diensten van dit bedrijf, zondigt tegen het vierde gebod. Weer ligt de verantwoordelijkheid hiervoor bij de bezoeker van de beurs, en niet bij de eigenaar van de stand.

Website

Er is een parallel te trekken met ons onderwerp. Een website is naar zijn aard zeven dagen per week beschik-

baar. We besteden daar op zondag geen aandacht aan. We gaan haar dan niet onderhouden, of de orders verwerken die geplaatst zijn, of de gestelde vragen beantwoorden. Ook gaan we deze dag geen servicedesk inschakelen wanneer ons ter ore zou komen dat er een storing aan is. Daarvoor zijn wij verantwoordelijk. Het bekijken ervan is echter de persoonlijke verantwoordelijkheid van de gebruiker van de website. En hoewel het in principe mogelijk is om speciale maatregelen te nemen waardoor het gebruik van de website op zondag onmogelijk is, moeten we dat elkaar niet opleggen. Net zo min als we een aanbieder van een folder of studieboek verplichten de gebruiker te wijzen op mogelijk misbruik op zondag. Net zo min als we de standhouder verplichten zijn stand op zaterdagavond af te breken, en op maandagmorgen weer op te bouwen.

Getuigenis

Toch is het een goede zaak als organisaties voorzieningen treffen waardoor hun website op zondag niet beschikbaar is. Er gaat een getuigenis van uit naar buiten. Het 'gij geheel anders' mag en moet ook in de internetwereld doorklinken. Zeker als de doelgroep van de organisatie aanspreekbaar is op het onderhouden van Gods geboden, zoals bij reformatische scholen en instellingen, is dit zonder meer aan te bevelen. Als de doelgroep breder is, geldt die aanspreekbaarheid helaas niet meer. Maar ook in dat geval zou het goed zijn als maatregelen genomen worden waardoor op zondag niet de gewone website wordt weergegeven, maar een eenvoudige, zorgvuldig geformuleerde boodschap als een vorm van getuigenis.

Wie producten aanbiedt op sites als www.marktplaats.nl, en daarbij zijn telefoonnummer vermeldt, doet er goed aan om in de advertentietekst vriendelijk en duidelijk aan te geven niet op zondag gebeld te willen worden. Als dit echter wordt nagelaten, en er wordt hierover op zondag getelefoneerd, kan ook een eenvoudig getuigenis gegeven worden over de reden waarom er vandaag niet gehandeld wordt.

Geestelijk

We moeten niet proberen een sluitend systeem van regels, voorschriften en uitzonderingen te ontwikkelen dat alle aspecten van het internetgebruik afdekt. Dit is niet alleen

onmogelijk, maar het is ook in strijd met het karakter van Gods wet, die immers niet bestaat in gebod op gebod, regel op regel, hier een weinig en daar een weinig. Christus heeft de Farizeeën ernstig vermaand, omdat ze het rechte zicht op Gods geboden volstrekt waren kwijtgeraakt, niet het minst met betrekking tot de betekenis van de sabbat. Zeker moeten er op grond van Gods Woord regels gesteld worden, maar laten we in de eerste plaats ernst maken met onze persoonlijke verantwoordelijkheid ten opzichte van Gods wet, en dat in zijn geestelijke betekenis. Als de Heilige Geest ons daarin leidt, gebruiken we Gods geboden niet als een ladder om daarmee stap voor stap op te klimmen tot al meer heiligheid, maar dan wijzen ze ons op onze

totale verlorenheid en verdoemelijkheid voor God. Paulus moest het met smart uitroepen: "Want wij weten dat de wet geestelijk is, maar ik ben vleeselijk, verkocht onder de zonde". In die weg immers leert de Heilige Geest het op Zijn tijd verstaan wat het zeggen wil dat "Christus ons verlost heeft van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons" (Gal. 3:13a). Dan gaan we, biddend om licht en wijsheid, als vreemdeling onze weg door deze verbroken wereld. Dan blijven moeilijke vragen en dilemma's niet uit, maar dan is het toch de begeerte om de dichter na te volgen, die bad: "Geef mij de weg Uwer bevelen te verstaan, opdat ik Uw wonderen betrachte" (Ps. 119:27).

Commissie Moderne Media

2

Kuis en kies

In dit tweede artikel van deze serie wil ik duidelijk maken dat het heel belangrijk is hoe wij met betrekking tot het terrein van de seksualiteit binnen het huwelijk omgaan met wat Gods Woord daarover zegt. Laten we ons praktisch nog gezeggen door wat de Bijbel zegt?

Wat de Bijbel zegt over seksualiteit binnen het huwelijk

In het boek *Samen genieten* wordt geschreven dat de Bijbel nauwelijks iets zegt over hoe de seksualiteit beleefd wordt of beleefd moet worden tussen man en vrouw. Mijns inziens doen de schrijvers ernstig tekort aan een aantal belangrijke bijbelse uitgangspunten. Men schept (on)bewust ruimte voor eigen normen en eigentijdse opvattingen. Dit gemis werkt door in allerlei keuzes die men vervolgens maakt over hoe met seksualiteit binnen het huwelijk moet en mag worden omgegaan. Drs. P. Wagenaar en zijn medeschrijvers zetten heel sterk het aspect van genieten op de voorgrond. Ze willen duidelijk maken dat seksualiteit mag. Dit schrijft Wagenaar in zijn 'Woord vooraf', waar hij Prediker 9:9 citeert: 'Geniet het leven met de vrouw, die jij liefhebt, al de dagen van uw ijdele leven, welke God u gegeven heeft

onder de zon, al uw ijdele dagen want dit is uw deel in dit leven, en van uw arbeid, die gij werkt onder de zon.' Wagenaar schrijft hier ook over het doel van dit boek, namelijk dat het informatie wil bieden vanuit de psychologie en de seksuologie binnen een bijbels kader en dat hij hoopt dat hij een bijdrage kan leveren aan het verbeteren van de seksuele relatie van christelijke echtparen. Als hij dit zo schrijft, dan is daar niets mis mee. Wel komt dan de vraag op in het boek wat als het bijbels kader wordt gehanteerd.

Door de heer A. Hegger wordt het bijbels kader uitgewerkt in hoofdstuk 1 'Seksualiteit en de Bijbel'. Ik volsta met twee citaten uit dit hoofdstuk, die heel goed de strekking aangeven van deze bijdrage. Ik lees op blz 24: "Het is opvallend dat in de Bijbel nauwelijks regels zijn te vinden voor de wijze waarop man en vrouw de seksualiteit horen te beleven. Het accent ligt op het kennen van elkaar en op het vieren daarvan in de seksualiteit. In de Bijbel treffen we weinig slaapkamergeheimen. Er wordt volop gevreeën, lezen we in de geslachtsregisters. Ongetwijfeld hebben zich ook toen zowel geluksmomenten als tobberijen in seksuele relaties voorgedaan. Maar het is gis-

sen hoe precies. De Bijbel lijkt ons meer ruimte dan handelingsvoorschriften te geven. (.....) Dat geeft partners ruimte om te leren elkaars seksuele eigenaardigheden een plaats te geven. (...) Wel is het telkens zo dat seksualiteit aan de intimiteit van het huwelijk gekoppeld wordt."

In 'slotopmerkingen' van dit hoofdstuk lees ik op blz. 31,32 als een samenvatting: "De boodschap dat God de Schepper is, humaniseert seksuele relaties. We hebben ook gezien dat de Bijbel het huwelijk vasthoudt als plaats waarbinnen seksualiteit tot haar recht kan komen. Dat komt overeen met psychodynamische bevindingen dat de seksuele opwinding in een vaste relatie omgevormd kan worden tot een rijpe seksuele liefde. De Bijbel geeft nauwelijks voorschriften voor de manier waarop seksualiteit binnen het huwelijk gevierd en uitgeleefd kan worden. Er is veel ruimte, niet alleen om seksuele voorkeuren van partners een plaats te geven, maar ook om cultuurverschillen te waarderen".

Uitgangspunten

In het 'Woord vooraf' bij de tweede druk schrijft de heer Wagenaar dat het boek niet is bedoeld als een bijbels-ethische handleiding en het niet de bedoeling van het boek is om een normatieve beschrijving te geven van het seksuele leven van echtparen en dat echtparen hun eigen keuzes moeten maken. In dit 'Woord vooraf' geeft hij een verantwoording van hoe hij met de kritiek, die er is gekomen op de eerste druk, is omgegaan. Hij beroept zich op het feit dat de schrijvers hebben 'gestreefd op een integrale manier in te gaan op de worsteling die echtparen kunnen hebben met seksualiteit en vruchtbaarheid'. Wel zijn enkele openhartige passages verwijderd, maar in wezen is er inhoudelijk verder niets veranderd. Mijns inziens blijft de strekking van het boek: we geven een bijbels kader aan en toch mag je je eigen gang gaan. De teneur van bovengenoemde twee citaten en van het hele boek is samen te vatten in één zin: de Bijbel geeft eigenlijk nauwelijks voorschriften voor de manier waarop seksualiteit binnen het huwelijk gevierd en uitgeleefd kan worden. De schrijvers, als echte kinderen van deze tijd, willen vooral vanuit hun vakgebied heel sterk benadrukken het aspect van genieten en vinden daarvoor volgens hen een legitimatie in de Bijbel.

Ik mis echter enkele heel belangrijke bijbelse uitgangspunten, die van het grootste belang zijn om op het terrein van de seksualiteit, ook binnen het huwelijk. Deze uitgangspunten zijn namelijk van grote waarde om met een eerlijk geweten voor God samen te leven en het leven naar Gods wil ook tot uitdrukking te brengen in het samenkomen als man en vrouw naar het lichaam. Dit gewetensvol samen de eenheid ook in het lichamelijke beleven, is niet voor niets het derde doel van het huwelijk volgens ons bijbelse huwelijksformulier. De Bijbel ontkent de seksualiteit niet maar geeft het een (mooie) plaats binnen het huwelijk.

Enkele lijnen

Enkele lijnen die ik nagenoeg mis is in het hele boek en die wel van groot belang zijn om als echtpaar binnen het huwelijk de seksualiteit die plaats te geven die de Heere van ons vraagt, zijn:

- *Het huwelijk is een instelling van God.* Hij schiep mannelijk en vrouwelijk. Adam en Eva zijn volmaakt goed geschapen en de Heere kreeg in alles de hoogste en eerste plaats. De instelling van het huwelijk in het paradijs en ook de daaraan verbonden roeping en gave om tot één vlees te worden, betekent dat ook in hun wederzijdse liefde sprake mocht zijn van een aan elkaar geven en in elkaar aan de Heere. Ze waren beiden naakt en dat kon omdat er geen zonde was. Kanttekening 51 bij Genesis 2:25 'en zij schaamden zich niet' schrijft: 'de reden was hun volmaaktheid en onnozelheid, waardoor zij niets oneerlijks zagen aan hun lichamen, noch iets onreins gevoelden aan hun zielen'. Het moet ons veel te zeggen hebben dat alleen in het paradijs, dus voor de zondeval het zien van naaktheid geen enkele verleidende, zondige gedachte opriep. Het schaamtegevoel hangt dus nauw samen met de zonde. Het verbaast me dat over het omgaan met schaamte niets wordt geschreven in het boek. Man en vrouw behoeven zich in elkaars nabijheid niet te schamen, maar tegelijk moeten we er wel duidelijk oog voor hebben dat het meest mooie snel kan verworden tot het meest walgelijke. De Bijbel legt duidelijk een verband met hoe ons geweten in deze (nog) functioneert. Daarbij legt de Heere ook in het huwelijk, al voor de schepping de opdracht tot vermenigvuldiging.

- *De gevolgen van de zondeval ook*

binnen het huwelijk. We lezen in Genesis 3:7 dat Adam en Eva zich tegenover elkaar schamen voor hun naaktheid. En dat terwijl er nog geen andere mensen waren. Kanttekening 16, bij de woorden uit Gen 3: 7 'Toen werden hun beider ogen geopend, en zij werden gewaar, dat zij naakt waren', schrijft veelzeggend: 'Versta niet zozeer de ogen van het lichaam, waardoor zij zagen hun schaamte, als van den geest, waardoor zij gevoelden hun zonde, en de straf die zij over zich en hun nakomelingen gebracht hadden, zijnde daarvan in hun consciënties overtuigd'. Dit laat ons dus duidelijk zien dat de zonde ook haar intrede in het huwelijk gedaan heeft, ook op het terrein van de seksualiteit. Daarbij is ook duidelijk dat de Bijbel het omgaan met seksualiteit niet ziet als iets puur lichamelijks. De mens is, als het goed is, een geestelijke eenheid en daarom als hele persoon betrokken bij wat hij doet met zijn lichaam.

Tevens blijkt dat ook in de liefde tot elkaar in dit eerste huwelijk een barst

Seksualiteit is een gave van de Schepper, maar die gave is door de zondeval een valkuil geworden voor velen.

is gekomen. Als de Heere Adam erop bevroegt wat er is gebeurd, dan wijst hij van zichzelf af naar zijn vrouw en zelfs naar de Heere. Bij Adam gaat op het moment dat er spanning ontstaat, de eigenliefde boven de liefde voor zijn vrouw. Het zichzelf niet kunnen en willen verloochenen, zelfs niet voor zijn vrouw, is hem eigen geworden. De zonde van de zelfzucht boven het belang van de ander is met de zondeval ook het huwelijk binnengeslopen. Door de zondeval is de mens geneigd tot alle kwaad, ook tot de zonde van het kiezen voor zichzelf ten koste van de ander. De praktijk van alledag bewijst dat deze zonde zeker niet aan het huwelijk voorbijgaat. Zelfverloochende liefde, ook binnen een huwelijk, is een gave die de Heere nog wil en kan geven en als Hij die schenkt, dan komt in het huwelijk de liefde tot bloei en wordt ook de vreugde ervaren van hoe de Heere het één worden van man en vrouw heeft bedoeld. De Heere neemt Adam en Eva de seksualiteit niet af, maar geeft hun wel de kleding om hun zondige begeerten in het

gewone leven met elkaar in te nemen. De Heere ontbindt het huwelijk niet, het tot één vlees komen wordt hun niet ontnomen, maar wel vraagt de Heere gehoorzaamheid aan Zijn geboden. Dat blijft de Heere vragen, ook van ons. Het is opvallend dat in de Bijbel alleen het ontdekken van iemands schaamte alleen voorbehouden is aan gehuwden. Daarbuiten lezen we voortdurend dat het de toorn van de Heere opwekt.

- Opvallend is hoe vaak het huwelijksformulier, dat de Bijbel naspreekt, over 'de heilige huwelijke staat' spreekt en ook herhaaldelijk de opdracht laat klinken om *heilig met elkaar te leven*. In zowel het ja-woord van de man als de vrouw beloven beiden om heilig met elkaar te leven. Dit heilig met elkaar leven komt ook terug in het gebed, dat gebeden wordt op de knielbank: '...opdat zij in een waarachtig en vast geloof heilig leven, naar uw Goddelijke wil, en alle boosheid tegenstaan'. Tenslotte klinkt in de laatste zegenwens door de bede dat de Heere hen de genade geeft om heilig samen te leven.

Hetzelfde formulier erkent ten volle de lichamelijke gemeenschap van man en vrouw, immers ook nu blijft staan 'tot uw man zal begeerte zijn'. Wel klinkt ook duidelijk de waarschuwing door dat ook in het huwelijk zoveel onheiligs kan binnendringen. En dat tegenover Hem Die alle onreinheid straft. In dit verband wordt opgeroepen tot eerbaarheid en kuisheid en om alle boze lusten te vermijden en tevens klinkt de oproep aan de vrouw om anderen een goed voorbeeld van zedigheid te geven. De man wordt opgeroepen om zijn eigen vrouw lief te hebben als zijn eigen lichaam, gelijk Christus Zijn Kerk. Dit is totaal tegengesteld aan de opvatting om egoïstisch het andere geslacht als een lustobject te zien. Ons huwelijksformulier zet de seksualiteit binnen het huwelijk in het kader van Gods gebod om kuis en eerbaar, ook in het verborgen, door het leven te gaan en om in zelfverloochende liefde elkaar lief te hebben en elkaars lichaam aan elkaar te geven.

- *Onze Heidelbergse Catechismus* behandelt in Zondag 41 het zevende gebod. In antwoord 108 wordt in de uitleg dit gebod heel breed getrokken en ook in zijn diepte uitgewerkt. We lezen daar: 'Dat alle onkuisheid van God vervloekt is, en dat wij daarom, haar van harte vijand zijnde, kuis en ingetogen leven moeten, hetzij in de heiligen huwelijken staat of daarbui-

KERKNIEUWS

ten'. Wat hebben onze vaders hierin de diepten van het menselijke hart gepeild en richting gegeven vanuit Gods Woord hoe het ene en het andere geslacht binnen en buiten het huwelijk kuis en kies met elkaar dient om te gaan.

- Het huwelijk is *door Christus geheiligd* met Zijn tegenwoordigheid, giften en wondertekenen op de bruiloft te Kana. Maar bovenal lezen we in Gods Woord dat het christelijke huwelijk van man en vrouw door wederbarende genade een afspiegeling behoort te zijn van het huwelijk van Christus, de hemelse Bruidgom, met Zijn zwarte bruidskerk. Als hier enig besef van is, dan stempelt dat niet alleen de omgang van man en vrouw in de zin van het voortdurend zoeken de ander in trouw en zelfverloochening te behagen, maar ook in de zin dat er veel meer is dan alleen het aardse geluk van een goed samenleven naar het lichaam

Een valkuil

Seksualiteit is een gave van de Schepper, maar die gave is door de zondeval een valkuil geworden voor velen. En wat wordt juist op dit terrein zoveel dat mooi zou kunnen zijn niet verstaan, omdat men de verleidingen van de zonde niet kan weerstaan of omdat men niet de weg van zelfverloochening wil gaan. Het boek *Samen genieten* laat al deze door mij hierboven genoemde bijbelse uitgangspunten weg. Het feit dat al deze dingen niet benoemd worden, maakt mij erg bevreesd dat velen vanuit het boek zich een levenswijze eigen gaan maken die brengt buiten het kader van Gods Woord. Juist als al deze aspecten eerlijk aan de orde komen, dan blijft er nog zoveel moois over om te schrijven over seksualiteit als een door de Heere aan de mens geschonken gave. Maar dan is op dit terrein het als man en vrouw met elkaar omgaan genormeerd door Gods heilzame geboden en dat alleen geeft vreugde en geluk maar ook rust in het geweten en behoedt voor vele zondige verleidingen die ook echtparen van het spoor kunnen brengen. Met alle gevolgen voor hun geweten, ziel en zaligheid. Ook het vakgebied van de seksuologie is niet waardevrij en kan alleen tot welzijn zijn als het Gods Woord in de volle breedte laat doorklinken in haar praktisch handelen.

Rijssen,

ds. A. Schreuder

BEROEPINGSWERK

Beroepen

Te Emmeloord:

ds. M. Golverdingen te Boskoop;

Te Groningen en te Rotterdam-Zuidwijk:

ds. C.G. Vreugdenhil te Vlissingen;

Te Nieuwdorp: ds. P. Melis te Veen;

Te Rhenen en te Scherpenzeel:

ds. A. Verschuure te Krabbendijke;

Te 's-Gravenzande en te Leerdam:

ds. W. Visscher te Amersfoort;

Te Terwolde-De Vecht:

ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom;

Te Tricht-Geldermalsen:

ds. A. Schot te Nunspeet.

Bedankt

Voor Borssele:

ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom;

DOVENDIENST TE CAPELLE A/D IJSSEL-WEST

Op D.V. **6 oktober** hoopt student B. Labee voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthoren-

den in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Capelle a/d IJssel-West, Doormanstraat 12. Deze dienst begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2007

*Pag. 76, **deputaatschap voor studenten.**

Mentor van de kring Utrecht is nu: drs. M.J. Schot, Kruisvaardersland 2, 3994 TM Houten, tel. 030-639 0428, e-mail: m.schot@solcon.nl, i.p.v. mr. ing. D.K. Korpel.

*Pag. 125, gemeente **BORSSELE.**

Koster is nu: M.A.C. Hoorweg, Plein 35, 4454 AV Borssele, tel. 0113-35 25 58.

* Pag. 137, gemeente **DEN HELDER.**

Zending, contactpersoon is nu: mevr. B. de Vreugd, Narcisstraat 45, 1782 KJ Den Helder, tel. 0223-64 63 79.

*Pag. 242, gemeente **OOSTERLAND**

Het tel.nr. van het kerkgebouw is nu: 06-13015375.

BERICHTEN

ZANGAVONDEN

Houten

D.V. **zaterdag 6 oktober** wordt ten bate van het gezinsvervangend tehuis "Het Schild" te Barneveld een zangavond gehouden in de Eskolkerk te Houten, Poldermolen 1. Hieraan werken mee een gemengd koor uit Veenendaal en Houten. Ook de bewoners van "Het Schild" hopen diverse liederen ten gehore te brengen. Aanvang: 19.30 uur. De avond zal worden besloten onder het genot van een kop koffie.

ZANG- EN VERTELMIDDAG IN RIJSSSEN

Het Noordermannenkoor te Rijssen hoopt op D.V. **zaterdag 13 oktober** zijn traditionele zang- en vertelmiddag - speciaal voor mensen met een verstan-

delijke handicap - te houden in de Noorderkerk, Molenstalweg 19, aldaar. Aanvang: 14.30 uur. De leiding berust bij dhr. W. Visser. U wordt van harte uitgenodigd deze bijeenkomst bij te wonen. Na afloop is er gelegenheid om onder het genot van koffie of frisdrank nog even gezellig na te praten.

ACTIEMARKT TE BARENDRECHT

Op D.V. **6 oktober** hoopt de actiecommissie van de Geref. Gemeente te Barendrecht haar jaarlijkse actiemarkt te houden t.b.v. het bouwfonds. Een grote verscheidenheid van etenswaren en andere artikelen is te koop. Om 14.30 uur is er een verkoop bij opbod. Locatie: bedrijfshal Van Kraaijeveld, Handelsweg 190, Ridderkerk. Aanvang: 9.30 uur.

■ VERKOOPDAG IN KOOTWIJKERBROEK

De gezamenlijke jeugdverenigingen van de Geref. Gemeente te Kootwijkbroek houden D.V. **zaterdag 6 oktober** van 10.00-15.00 uur hun jaarlijkse verkoopdag. Naast de verkoop van levensmiddelen wordt ook een ruim assortiment andere artikelen te koop aangeboden. De opbrengst is t.b.v. het deputaatschap evangelisatie en voor de verbouwing van het eigen kerkgebouw.

■ BIJENKOMST VAN REVOKE TE GORINCHEM

In een openbare bijeenkomst van de Reformatorische Vereniging van Kinderloze Echtparen (ReVOKE) zal op D.V. **zaterdag 10 november** haar tweede lustrum onder de aandacht worden gebracht. Locatie: Gomarus scholengemeenschap te Gorinchem, Hoefslag 11. Vanaf 13.30 ontvangst en om 14.00 uur opening. Naast een inleiding door ds. G.J. van Aalst zal een ervaringsverhaal door (familie van) een kinderloos echtpaar worden verteld. Daarna volgt een terugblik met de ex-voorzitters en overhandiging van de jubileumbundel. Tenslotte is er een forumdiscussie. Sluiting: 16.55 uur. **Iedereen is welkom.** Na afloop zal er een warme maaltijd worden verzorgd. De bijdrage hiervoor bedraagt € 10,-; niet-leden € 15,-. U wordt verzocht zich hiervoor aan te melden **vóór 15 oktober.**

Het bestuur wil tijdig weten op hoeveel aanwezigen kan worden gerekend. Daarom wordt u verzocht zich aan te melden, tel. 0341-42 57 12 of e-mail: info@revoke.nl. Dit is echter niet verplicht.

■ OPEN HART EN HUIS GEVRAAGD1

In sommige situaties is het goed een poosje afstand te nemen door ergens anders te verblijven. Dit kan zijn omdat het in de thuissituatie niet lekker loopt. Ook kan het zijn dat iemand therapie volgt en in de weekenden zelf voor onderdak moet zorgen. Er zijn vele redenen...maar vaak weinig mogelijkheden.

Gastopvang

Het gastopvangwerk van Stichting De Vluchtheuvel heeft door het hele land zo'n twintig gastgezinnen die hun hart en huis open willen stellen voor mensen die tijdelijk opvang nodig hebben. Het gaat hierbij om een opvang van max. drie maanden aan meerderjarige personen. De opvang staat altijd in het kader van hulpverlening, zodat iedere gast een hulpverlener heeft.

Gastgezin

Het gastgezin is in de eerste plaats

bewogen met de hulpbehoevende medemens. Zonder helemaal onder te gaan in de problematiek van de gast, biedt het gezin onderdak, waar de gast zichzelf kan zijn binnen de grenzen van het gezin. Dit betekent dat het gezin interesse heeft voor de leef- en gevoelswereld van de gast. Men biedt een luisterend oor, zonder direct oplossingen aan te dragen. De gast kan zelf verantwoordelijkheid voor keuzes dragen of zal hiertoe gestimuleerd moeten worden. Vanzelfsprekend is een stabiele persoonlijkheid en gezinssituatie de basis om deze opvang te kunnen bieden. Voor de gast is het van belang dat deze zich terug kan trekken in een eigen slaapkamer(tje). Gedurende de periode dat een gezin opvang biedt aan een gast, wordt het gastgezin telefonisch begeleid door de coördinator. De gast is aangewezen op zijn/haar eigen hulpverlener.

Gast

Mensen die van gastopvang gebruik maken kunnen met diverse problemen te kampen hebben:

- in het persoonlijk leven: onzekerheid, angst, eenzaamheid, ziekte;
- problemen in de relatie man/vrouw;
- verstoring in de relatie ouder/kind.

Een verblijf in een gastgezin kan dienen om zich te bezinnen op moeilijke of

noodzakelijke stappen die in de nabije toekomst gezet moeten worden.

En u...

Een vraag om een gastgezin komt regelmatig binnen. Helaas gebeurt het ook regelmatig dat we iemand moeten verwijzen omdat er geen gezin beschikbaar is.

"Draagt elkanders lasten" en "vergeet de herbergzaamheid niet" zijn bijbelse opdrachten. We leven niet voor onszelf, zoals onze maatschappij vaak voorstelt. Mogelijk is het bieden van onderdak een mogelijkheid voor u en uw gezin om deze bijbelse opdracht gestalte te geven.

Hebt u een plekje in uw hart en in uw huis?

En verder...

Om het aanbod en de wensen goed op de vraag af te stemmen, zal met het aspirant-gastgezin een gesprek gevoerd worden. De samenstelling van het opvangbestand loopt uiteen van alleenstaanden en echtparen tot grote gezinnen, ieder met zijn eigen mogelijkheden en beperkingen.

U kunt vrijblijvend een pakketje met informatie aanvragen! We hopen op uw bereidheid!

E. ten Brinke - de Rijke, Coördinator Gastopvang, tel. 055 - 360 46 99 (privé).

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 30 SEPTEMBER 2007

Aagtekerke 9.30 en 14.30 uur leesdienst en 19.00 uur ds. Tuinier; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Aalst 14.30 uur ds. Melis; Alblisserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Apeldoorn 17.00 uur ds. Kleppe; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Terlouw; Barneveld 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 10.00 (H.A.) ds. Paul en 19.00 uur ds. Kattenberg; Bodegraven 16.30 uur ds. Kattenberg; Borssele 18.00 uur ds. Van der Poel; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. Golverdingen; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. Veenendaal; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur leesdienst en 17.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en

19.00 uur leesdienst; Delft 15.15 uur ds. A.B. van der Heiden; Dinteloord 14.30 uur ds. Van Manen; Dirksland 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. Hofman; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 12.15 en 19.00 uur stud. Bredeweg; Elspeet 18.30 uur ds. Schot; Emmeloord 18.30 uur ds. Tanis; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur ds. Heijkamp; Enschede 18.00 uur ds. De Wit; Enter 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. De Wit; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Hakvoort; Goes 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Gouda 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Goudswaard 18.00 uur ds. P. Mulder; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur leesdienst; 's-Gravenpolder 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. Meeuse; 's-Gravenzande 19.15 uur ds. Golverdingen; Haamstede 10.00 uur ds. Van Gelder; Haarlem 18.30 uur ds. Neele; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00

uur leesdienst; Hellevoetsluis 14.30 uur ds. Schipper; Hendrik-Ido-Ambacht 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. Joose; Herkingen 14.30 uur stud. Boeder; Hilversum 19.00 uur ds. Visscher; Hoofddorp 16.30 uur ds. Paul; Hoogeveen 9.30 en 15.30 uur ds. Schot; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Tanis; Kamperland 10.00 en 15.00 uur ds. Tuinier; Kapelle-Biezeling 9.30 en 18.00 uur ds. Baan en 14.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 18.30 uur ds. Van Gelder; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. Verschuure en 14.00 uur leesdienst; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Kruiningen 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. Hoogerland; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Lelystad 9.30 uur ds. Kattenberg en 16.00 uur leesdienst; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Marknesse 9.30 en 14.30 uur ds. Van Krimpen; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Moens; Melissant 10.00 en 18.00 uur stud. Boeder; Middelburg-Centrum 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. Van Manen; Mijdrecht 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. Mondria; Moerkapelle 9.30 (H.A.) en 18.30 uur (doventolk) ds. Clements; Naaldwijk 19.00 uur ds. Driessen; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Vermeij; Nieuwdorp 18.30 uur ds. Moens; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur ds. Gunst; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. Mouw; Nisse 14.30 uur ds. L. Blok; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur leesdienst; Oostburg 15.30 uur ds. De Heer; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur ds. Van Belzen; Oostvoorne 18.30 uur stud. Labee; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. Pater; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Ouddorp 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. P. Blok; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur ds. Vogelaar; Poederoyen 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dijk; Puttershoek 15.00 uur ds. Vermeij; Rhenen 16.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. Mijnders; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.00 uur ds. Verweij; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. J. Karels en 14.30 uur leesdienst; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. P. Mulder en 14.30 uur ds. Silfhout; Rotterdam-Centrum 10.00 en 17.00 uur ds. Boogaard; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.00 uur stud. Labee; Rotterdam-Zuidwijk 19.00 uur ds. Terlouw; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur stud. Van Rijswijk; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. Van Boven; Scheveningen 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. Driessen;

Sint Philipsland 15.00 uur stud. Van Rijswijk; Soest 9.30 en 15.00 uur ds. Brugge; Spijkenisse 15.00 uur ds. W. Harinck; Sprang-Capelle 9.30 en 16.00 uur ds. W.J. Karels; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. De Waard; Terneuzen 10.00 en 18.00 uur ds. De Heer; Terwolde-De Vecht 9.30 uur stud. Bredeweg en 14.30 uur ds. Schreuder; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. De Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 18.30 uur ds. Brugge; Uddel 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. Bakker; Utrecht 10.00 uur ds. Kleppe en 15.30 uur ds. P. Mulder; Veen 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Vlaardingen 14.30 uur ds. Van der Net; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 14.00 uur ds. Meeuse; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Westkapelle 14.30 uur ds. Van Gelder; Westzaan 10.00 en 15.30 uur ds. C. Harinck; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. Baan en 18.30 uur ds. Van Belzen; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. L. Blok; Zaandam 19.00 uur ds. C. Harinck; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Van Ekeveld; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Zwolle 9.30 en 19.00 uur leesdienst.

■ DINSDAG 2 OKTOBER 2007

Borssele 19.30 uur ds. Hoogerland; Nieuwdorp 19.30 uur ds. Van Krimpen; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. Van Ekeveld; Soest 19.30 uur ds. Hakvoort; Yerseke 19.30 uur ds. M. Karens.

■ WOENSDAG 3 OKTOBER 2007

Beekbergen 19.30 uur ds. Van Dieren; Dinteloord 19.30 uur ds. Veenendaal; Eindhoven 19.30 uur ds. Melis; Gorinchem 19.30 uur ds. P. Blok (voor de GBS); Kootwijkerbroek 14.00 uur (huw.bev.) ds. Beens; Leiderdorp 19.30 uur ds. Hogchem; Meeuwen 19.30 uur ds. F. Mulder; Melissant 19.30 uur ds. De Heer; Mijdrecht 19.30 uur ds. Vermeij; Poortugaal 19.30 uur ds. Verweij; Puttershoek 19.30 uur ds. Gunst; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. Mondria; Scherpenisse 19.30 uur ds. P. Mulder; Sint Philipsland 19.30 uur ds. Van Boven; Uddel 18.30 uur (huw.bev.) ds. Mouw; Vlaardingen 19.30 uur ds. Van Gelder;

■ DONDERDAG 4 OKTOBER 2007

Aalburg 19.30 uur stud. Labee; Aalst 19.30 uur ds. De Wit; Brakel 19.30 uur ds. M. Karens; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. Silfhout;

Drachten 13.00 uur (huw.bev.) ds. Bakker; Ermelo 19.30 uur ds. Hakvoort; Leerdam 19.30 uur ds. Baan; Meeuwen 19.30 uur ds. F. Mulder; Oosterend- Texel 19.00 uur ds. Van Dieren; Oosterland 19.30 uur ds. Schot; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Sint Annaland 19.30 uur ds. Van Manen; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. Melis; Zaandam 19.30 uur ds. Van Belzen.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.

U bent hartelijk welkom in de inloop/bijbelshop 't Wuiver, Stationsweg 96a, Alkmaar (t.o. NS- en busstation). Openingsdagen: dinsdag t/m vrijdag van 10.00-16.00 uur, zaterdag van 13.00-17.00 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur.

Steun het evangelisatiewerk door uw gift en belangstelling. Breng eens een bezoek aan onze evangelisatiepost. Hartelijk welkom! Openingsdagen: dinsdag tot en met zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Op vakantie in Friesland?

Welkom in onze inloop, die geopend is op vrijdag van 11.00 tot 16.00 uur en zaterdag van 11.00 tot 15.00 uur.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; kerkgebouw "De Bron", Oude Bareellei 64; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

U bent ook hartelijk welkom in het inloophuis, geopend op dinsdag van 10.00-15.00 uur, donderdag van 15.00-21.00 uur en zaterdag van 11.00-15.00 uur.

Tilburg:

Evangelist H.J. van den Boogaart; kerk-

gebouw Offenbachstraat 105. Samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur.

Zondag 30 september:

10.00 dhr. G.D. Pas en 18.30 uur ds. W.J. Karels.

Het inloopcentrum "Het kruispunt" is geopend op:

- Dinsdag en woensdag van 14.00-17.00 uur.

- Donderdag van 10.00-14.00 uur en 18.30-21.00 uur.

- Zaterdag van 13.00-16.00 uur.

U bent hartelijk welkom.

ADVERTENTIES

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Gouda geeft met diep leedwezen en ontroering kennis van het overlijden van de heer

J. Hoogendoorn

in de leeftijd van 77 jaar.

Gedurende de jaren 1966-1980 en 1990-2006 mocht hij de gemeente in getrouwheid als ouderling dienen.

De Heere ondersteunde de achtergebleven weduwe, kinderen, klein- en achterkleinkinderen in dit verlies en heilige de roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad: Ds. G. Clements, preses
J.P. van der Bas, scriba

Gouda, 18 september 2007

WB BOEKHANDEL-UITGEVERIJ VAN WIJNGAARDEN

Vliegersvelderlaan 15,
3771 XE Barneveld
Tel/Fax: 0342-417335

Bij ons verkrijgbaar:
een hertaling in de huidige
spelling van:

Ds. Johan Verschuur,
Waarheid in het binnenste of
Bevindelijke
Godgeleerdheid

Tijdelijk in prijs verlaagd!
Van 1 oktober t/m 31 december
2007 voor €28,-. Daarna €38,-

Beschikbaar
voor koop en huur

Het blad zien verkleuren...

...in ons nieuwe park met fraaie chalets? Door de uitgebreide faciliteiten en de prachtige omgeving is dit park buitengewoon geschikt voor kinderen en natuurliefhebbers. In de herfstvakantie is een recreatieteam actief. Ook buiten de vakantieperiodes is er veel te doen. Bijvoorbeeld onze wandel- en fietsarrangementen.

Neem, voor meer informatie of een bezoek aan het park, contact met ons op. U bent van harte welkom!

... heel eigen

Casa Familia Voorthuizen, Kieftveen 30B, 3781 PP
Voorthuizen 0342-478380, www.casafamilia.nl

SATSA

**REIZEN NAAR
ZUID-AFRIKA**

Wekelijks naar o.a.:

- Swaziland
 - De Panorama Route
 - Kruger Nationale Park
- Dagelijks naar o.a.:
- Johannesburg
 - Pretoria

Geschikt voor grote en kleine groepen.

Aantrekkelijk verblijf in Sandton, Johannesburg.

Voor meer informatie:

+27 11 706 4809
+27 82 900 9368
+27 11 463 6810
wybe@umfulatours.com
www.umfulatours.com

Op D.V. zaterdag 10 november 2007 houdt de Reformatorische Vereniging van Ongewild Kinderloze Echteparen een

Openbare bijeenkomst

in Gomarusscholengemeenschap, Hoefslag 11 te Gorinchem, waarbij iedereen welkom is.

Programma:

- inleiding door ds. G.J. van Aalst.
- ervaringsverhaal, over kinderloosheid.
- terugblik met ex-voorzitters i.v.m. 10-jarig bestaan.
- forumdiscussie.

De middag begint om 13.30 uur en wordt om 17.00 uur afgesloten.

Na afloop wordt er een warme maaltijd verzorgd. De bijdrage voor deze maaltijd bedraagt voor leden € 10,-, en voor niet-leden € 15,-. Aanmelden maaltijd voor 15 oktober a.s.

Voor meer informatie en aanmelden: tel. (0341) 425712 of info@revoke.nl

GESCHENK (1907-2007) bijna 50% korting

Wegens het 100-jarig bestaan der Gereformeerde Gemeenten wordt de boekenset "Wanneer ik voor U kniel" (met alle 207 kerken in binnen- en buitenland) tijdelijk voor bijna half geld u allen aangeboden. Op de cd krijgt u eveneens korting. N.B.: nú een unieke gelegenheid: (belijdenis)geschenk-2007, zolang de restvoorraad strekt!

De 2-delig boekenset, 500 pagina's (A4-formaat): 207 dagboekmeditatie's over alle psalmen, 391 kolommen over al onze erediensten, 647 kleurenfoto's met kerkelijke informatie. Inhoud van blijvende waarde! De cd met 15 nummers (75 min): samenzang/orgelsolo's, fraai boeklet. De boekenset slechts €29,50 in plaats van €57,50, voordeel €28,-. De cd slechts €16,50 in plaats van €18,50, voordeel €2,-.

Altijd franco. Boeken en cd samen besteld: totaal voordeel €30,-.

Ons telefonisch meldpunt voor bestellingen en vragen is geopend op elke dinsdagavond van 19.00 tot 20.00 uur op 0166-600333. Bestel ook gerust in een gefrankeerde enveloppe bij de: Redactiecommissie, Postbus 28, 4690 AA Tholen. Steun het Thoolse bouw- en orgelfonds.

NIEUW
BIJ GEBR. KOSTER

Ds. A.H. Verhoef
TROOST IN DRUK

Acht preken

De Verhoef (1954) is sinds 1998 predikant van de Nederlands Reformed Congregations te Canada. Vanwege zijn regelmatige bezoeken aan 'het oude vaderland' geniet hij alom bekendheid en achting, niet in de laatste plaats vanwege zijn eenvoudige, bevindelijke predikant. De acht geselecteerde preken in deze bundel werden door hem op verschillende plaatsen in Nederland uitgesproken. Het betreft predikaties over: 2 Korinthe 4:6; Exodus 15:20,21; Hooglied 3:6; Lukas 13:24; Mattheüs 14:28-32; Psalm 119:83; Psalm 56:9,10; Spreuken 16:14.

Deze preken zijn bijzonder geschikt voor persoonlijk gebruik en in de leesdiensten.

Geb. 136 blz. **13,90**

Vraag ernaar bij uw boekhandelaar

Gebr. Koster
Nieuwstraat 17-3771 AM Dinsveld
Tel. 0342 - 41 69 86

Chinese voorgangers vragen om toerustingsmateriaal!

De voorgangers in de onderdrukte christelijke gemeenten worden door onze bestuursleden opgeleid. Deze voorgangers hebben dringend behoefte aan toerustingsmateriaal zoals o.a. het Vragenboekje van Hellenbroek en de lessen over de Heidelberger Catechismus. Hudson Taylor wil dit belangrijke werk ondersteunen. Mogen we op u rekenen?

Voor info of voorlichting: 06 200 13 173

Stort uw gift op 3473.76.029 t.a.v. Hudson Taylor/SBHC te Nunspeet.

HUDSON TAYLOR
Stichting Bijbelse Hulpverlening China

Christelijke begrafenisverzorging
De Bruijn

Voor een meer eervolle begrafenisverzorging in de provincie Utrecht en de regio's Gouda en Hilversum.
Tel. 0346-281711.
Dag en nacht bereikbaar. (Geen crematies).

BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM

Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 48 26 14 - Fax (0187) 48 45 20

NIEUW NIEUW
NIEUW NIEUW NIEUW
kijk nu op
www.vakantieoordholsappel.nl
voor lastminute en andere leuke aanbiedingen of bel
0548-512790

Wij verzorgen begrafenissen in alle plaatsen op de Veluwe en in Rijssen en aangrenzende gebieden.

Geen crematies.

Ongeacht bij welke begrafenisvereniging of begrafenisfonds men is aangesloten.

Begrafenisverzorging Vos

Aardhuisweg 74, 3888 MG Uddel
tel. (0577) 401689, fax (0577) 401027

BEGRAFENISVERZORGING VOS - VERTROUWD VERZORGD

Problem in of aan uw Kerk(gebouw)?

Bel AKTIE Tel: 010-4517471

Klimaatregelingen

Advies en installatieburo

Voor een vrijblijvende offerte

aktie@kliksafe.nl

Begrafenisonderneming STAM

Planetenlaan 26, 2957 SN Nw.Lekkerland
Tel. 0184 - 685240. – Geen crematies –

ELEKTROTECHNIEK
van den Berg bv

*Elektrotechniek, verlichtings-
techniek en noodverlichting
voor kerken en scholen*

Bedrijfsweg 16 - 3831 KE LEUSDEN
Telefoon 033-4941235 - Fax 033-4948687
www.elektrovdenberg.nl

SERVICE AAN

HUIS MOGELIJK

AMBSKLEDING | ROUWKLEDING

KOORKLEDING | ZAKELIJKE KLEDING

WWW.BOEDERCOMFORTKLEDING.NL

GLASHORST 123A | 3925 BR SCHERPENZEEL | T (033) 258 98 30 | M (06) 53 21 53 34

Voor het leveren en leggen van **natuurstenen- en keramische vloeren**. Alleen **eerste klas kwaliteit** en steeds de **laagste prijs**.
Tegelzetterbedrijf J. Slingerland,
0184-611917.

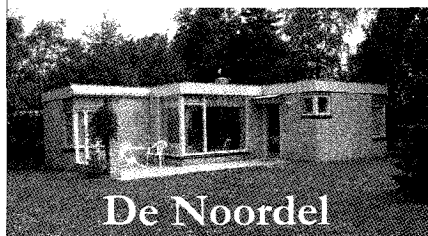
Te koop; goed onderhouden **twee onder één kapwoning** met garage en diepe tuin in rustige wijk in Ede, dichtbij centrum, scholen en kerk G.G. Inl: 06-29143382

Nazomeren op Texel

De Verrassing.nl

Veertien accommodaties, waaronder acht bungalows en vijf nieuwe chalets.

De Noordel

Park achter De Verrassing. Vijf luxe bungalows met veel privacy.

De Noorderhoeve.nl

Twee vakantiewoningen voor zorgvakanties. Ook uitermate geschikt voor minder validen.

Boeken? Bel 0222 31 89 06

BARNEVELDSE BEGRAFENISVERENIGING

Voor een eervolle, eenvoudige verzorging van begrafenissen in Barneveld en omstreken.

- geen CREMATIE
- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- opgave van lidmaatschap

G. de GROOT

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
Tel.: 0342-441812

AVONDMAAL-SERVIEZEN

Uit voorraad of naar tekening.

Schoonhovens Silverhuys B.V.

Postbus 35, 2870 AA Schoonhoven,
Telefoon 0182 - 382614.

VLOERTEGELS

1.200 M² SHOWROOM MET MEER DAN

300 SOORTEN NATUURSTEEN

250 SOORTEN TEGELVLOEREN

NIEUW!! NU OOK SIERBESTRATING

MET/ZONDER PLAATSING

MET/ZONDER VLOERVERWARMING

SPECIALE KORTINGEN VOOR KERKVLOEREN

Download nu gratis van onze site het boekje 'Vraag & antwoord over (natuur) stenen vloeren'

KROON

WWW.KROONVLOERENINSTEEN.NL

Energieweg 8c, 4231 DJ Meerkerk, tel (0183) 354225
Direct aan de A27 tussen Gorinchem-Utrecht, afrit 25
Openingstijden: ma-vr 8-17 uur, za 9-16 uur.

NATUURSTEEN-EN TEGELVLOEREN

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING G. WEGENAAR

Buurtlaan West 26 tel. 0318-526641
3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl

Wij verzorgen begrafenissen in Veenendaal, Ede, Bennekom, Wageningen, Rheden e.o.

Te huur **ruime vakantiewoning** in **Zuid-Alberta**, Canada, omgeving van Lethbridge. Prachtig gelegen, uitzicht op rivier, prairie en Rocky Mountains, dichtbij dorp en kerken. Voor inlichtingen 00-1403-553-4023. Hollands sprekend.

RST
Zorgverleners

KRAAMZORG

THUIZORG

RST Zorgverleners.
800 zorgverleners staan voor u klaar!
Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor informatie over kraamzorg,
wijkzorg, gespecialiseerde
verzorging, verpleging,
(huishoudelijke) verzorging:
0342 - 42 23 24.
Of wordt zelf RST Zorgverlener!
Reageer op: 0342 - 40 54 65 of
info@rstzorg.nl.

*Identiteit
Kwaliteit!*

Tel. (0342) 42 23 24

Burg Kuntzelaan 27-a • Postbus 154
3770 AD Barneveld • Fax (0342) 42 25 50
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

Te koop gevraagd:
THEOLOGISCHE BOEKEN
Antiquariaat Den Hertog
dhr. G.J. Zwoferink
Elzenkade 6, 3992 AC Houten,
Tel. 030-6346681

HARKES
Begrafenissen

Persoonlijke zorg voor uw begrafenis

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
Telefoon (0172) 21 21 22

Begrafenisverzorgers:
D. Harkes en J.F. van Staveren

Wij verzorgen alleen begrafenis - Dag en nacht bereikbaar

*Orgelmakerij
Boogaard*

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSEN
Telefoon 0548-521637
Telefax 0548-544904

Nieuwbouw-Restauratie-Stem- en onderhoudswerk.

BEGRAFENISVERZORGING KINA
010 - 458 31 12
Rotterdam, Drechtstreek, Krimpenerwaard, Gouda
D.W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-583932
Capelle aan den IJssel Gouda

**KLASSE
MAAKT ONDERSCHIED**

Stolk Orgels
is hoofddealer van:
Johannus - Eminent
Domus - Ahlborn

**Stolk
Orgels**
tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55,
Krabbenrijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Nrd., Ormelingstraat 36
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN PRIJS

Hoe werkt het Pro-filter van KlikSAFE?

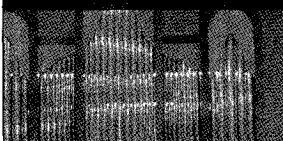
	Bereikbaar	Volledig geblokkeerd	Achtergrondinfo
www.nu.nl	x		Nieuwssite. Wel geblokkeerd: onderdelen Achterklap (traddel), Sport, TV-films en Games.
www.hyves.nl	x		Site populair bij jongeren. Er staat veel rommel op; dat wordt geblokkeerd.
www.youtube.com		x	Verzamel pagina van goede maar ook veel onverantwoorde video's. Site is niet per onderdeel af te schermen. Daarom helemaal geblokkeerd.
www.rtl.nl		x	Commerciële zenders worden geblokkeerd. Relevant: nieuws van commerciële zenders is op andere sites te vinden.
www.eo.nl , www.ncrv.nl , www.enz.nl	x		Publieke omroepen selectief bereikbaar.
www.nos.nl	x		Nieuwsonderdelen zijn bereikbaar. Onderdeel Sport geblokkeerd.
www.opsporingverzocht.nl	x		Site bereikbaar vanwege maatschappelijk belang.
www.uitzendinggemist.nl		x	Verzamel site van tv-programma's. Site stond eerst open maar is geblokkeerd nadat er Godslasterlijke taal op te vinden was.
www.marktplaats.nl	x		Wel geblokkeerd: onderdelen o.a. Contact en Film.
www.ajax.nl en www.feijenoord.nl		x	KlikSAFE blokkeert sites die de sportverdwazing bevorderen. Sites van plaatselijke sportverenigingen wel bereikbaar.

Filteren is niet een kwestie van ja of nee. Sites met entertainment worden nauwkeuriger beoordeeld dan informatieve sites. Soms moet KlikSAFE een hele site blokkeren; een andere keer alleen bepaalde pagina's van een site. Het is elke keer afwegen. Maar altijd met het doel voor ogen: maak verantwoord internetgebruik mogelijk!

* Wil u een strakker filter? Kies dan voor het Plus-filter! Dit blokkeert wel complete sites als www.nu.nl en www.nos.nl!

Begrafenis Verzorging Tollenaar
Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - Geen crematies

Orgelbouw Advies Commissie
een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeenten

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

www.klikSAFE.nl
(0341) 27 49 99

moe en prikkelbaar
Somber
Lusteloos
Zie het niet meer zitten

kan weer lachen
hoopvol
meer energie
zie het weer zitten
zin

ONLINE-CURSUS GRIP OP JE DIP!

Heb je al een tijdje last van depressieve gevoelens en ben je tussen de 16 en 25 jaar? Wil je grip krijgen op je dip? Zit dan niet bij de pakken neer!

Surf naar www.mindguide.nl of www.eleos.nl
Meld je aan voor *Grip op je dip online*.
Je hoeft er de deur niet voor uit.

stichting gereformeerde geestelijke gezondheidszorg

www.mindguide.nl www.eleos.nl

**PSYCHOLOGENPRAKTIJK
BROUWER**

hulpverlening aan kinderen,
jongeren en volwassenen

vestigingen

RIDDERKERK
Verlengde Kerkweg 11

BARNEVELD
Wilhelminastraat 14

METEREN (GELDERMALSEN)
Dorpsstraat 18

Bel voor informatie of aanmelding
(0180) 42 69 55
www.psychbrouwer.nl

Voor al uw
**TWEDEHANDS
BOEKEN**

Theologie en Jeugdboeken naar

Chr. Riemens
ANTIQUARIAAT

Schuitvlotstraat 7
4373 AH Biggekerke
Tel. 0118 55 14 31

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horssen bv

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:
Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken
voor jong en oud, Voordeelboeken,
Tweedehands, CD's en bladmuziek.

**begrafenisverzorging
T. den Hollander**

Begravenissen in Vlaardingen,
Rotterdam, Gouda, den Haag
en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een
door u gewenst uitvaartcentrum
of thuis met koeling.

Geen crematies.
Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

NatuursteenHuis
vakmensen vertalen uw wensen

- **Marmor, graniet en hardsteen**
(voor binnen & buiten)
- **Grafmonumenten**
- **Vakkundig advies**

Goes tel (0113) 216555
Middelburg tel (0118) 612579

vh Zandee & De Kuljper ook voor leveringen buiten Zeeland

DIAPRESENTATIE!

Voor kerkenraden, verenigingen, commissies enz. heeft het Deputaatschap Evangelisatie een informatieve presentatie over het evangelisatiewerk in Nederland en België. Onze voorlichter komt graag bij u langs (ook overdag).

- Nederland en de geestelijke nood van onze naaste
- Noodzaak van evangelisatie
- Het werk van onze evangelisten op de posten
- Het evangelisatiewerk in de gemeente

Bel onze voorlichter dhr. C.W. van Haaften
Tel. 0341-253588.
Presentatie op scholen is ook mogelijk.

Ameland-Terschelling-Bakkeveen
(frrl) chalets/stacar.

Huur niet duur! ± 1/2 prijs.
0512-516096
www.vdsluisvakanties.nl
Ook kunt u reserveren voor 2008!

Uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland biedt de SHG gekwalificeerde kraamzorg en gezins- en bejaardenzorg die aansluit bij uw manier van leven. Dit houdt voor ons in dat Bijbelse normen en waarden de basis vormen voor uw dagelijkse levenshouding en mediagebruik.

Kraamzorg
Meldt u tijdig aan om teleurstelling te voorkomen.
Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op telefoonnummer **0187 - 48 91 73**
b.g.g. 0342 - 49 21 55. Op werkdagen van 9.00 - 11.00 uur en van 13.00 - 15.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 21.00 uur.

Gezins- en bejaardenzorg
Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op telefoonnummer **0166 - 65 26 05**. Op werkdagen van 9.00 - 11.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 21.00 uur.
De gratis brochure zenden wij u graag toe.